

ฉลากคาร์บอน.....มาตรฐานสินค้าลดภาวะโลกร้อน

คณิตตา ธรรมจริยวงศา
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

หากผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์มาเพื่อการใช้สอย แต่ละคนคงมีเหตุผลที่แตกต่างกันไป บางคนเลือกซื้อสินค้าด้วยเหตุผลเรื่องราคา บางคนพิจารณาจากคุณภาพหรือประโยชน์ใช้สอย แต่เหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าในปัจจุบันนี้มีมากกว่านั้น นั่นคือมีการพิจารณาถึงการมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีสินค้าหลายชนิดโฆษณาในลักษณะของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงานหรือเหตุผลทางสังคม เรื่องอื่น เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าจะมีฉลากประหยัดไฟกำกับไว้ ซึ่งเป็นที่คุ้นหูคุ้นตากันอย่างดี ผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะเลือกซื้อสินค้าที่มีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 เพราะสามารถช่วยประหยัดไฟได้มาก และในปัจจุบันมีฉลากชนิดใหม่เกิดขึ้น นั่นก็คือ “ฉลากคาร์บอน” หรือ “Carbon Label”

ฉลากคาร์บอนนี้ได้รับการผลักดันจากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ร่วมมือกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยให้เครือข่ายพันธมิตรจากภาคธุรกิจผลิตสินค้าและบริการที่มีคาร์บอนต่ำ ลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกสู่บรรยากาศน้อยและติดฉลากคาร์บอนเพื่อแสดงความเป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ซึ่งในประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการไปแล้ว ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2551 ที่ผ่านมา ฉลากคาร์บอนจึงเป็นเครื่องหมายที่ติดแสดงบนผลิตภัณฑ์สินค้า โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบว่าในกระบวนการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ สินค้า ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมีการลดปล่อยปริมาณแก๊สเรือนกระจก (Greenhouse Gases: GHG) ออกสู่บรรยากาศเป็นปริมาณเท่าใดต่อหนึ่งหน่วยผลิตภัณฑ์ หลังจากที่ถูกผลิตหรือผู้ประกอบการได้ทำการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดปริมาณแก๊สเรือนกระจกแล้ว

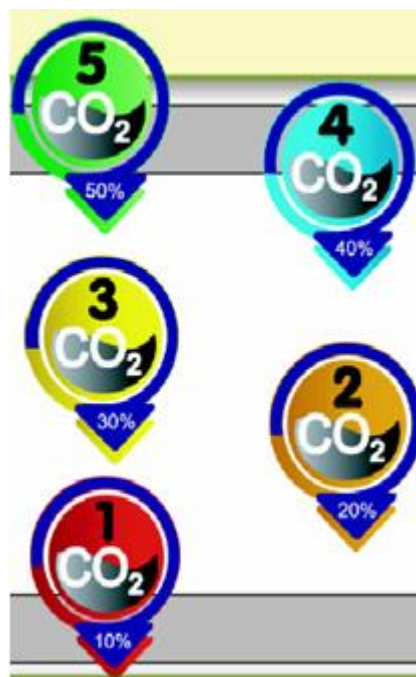
เหตุผลหลักในการทำฉลากคาร์บอนคือ ปริมาณของแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นหนึ่งองค์ประกอบของแก๊สเรือนกระจก ที่ภาคอุตสาหกรรม ภาคการขนส่ง ปีโตรเลียม การเกษตร การดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ ต่างปล่อยออกมาสู่ชั้นบรรยากาศ จนทำให้

สมดุลของชั้นบรรยากาศโลกเปลี่ยนแปลงไป และเกิดเป็นภาวะโลกร้อน จึงควรวางวิธีการเพื่อลดการเกิดของแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการไทย ในการส่งออกสินค้าไปยังสหภาพยุโรป ที่อนาคตจะมีความเข้มงวดในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น ขณะเดียวกันยังเป็นการสร้างความตระหนักแก่ประชาชนไทย ให้หันมาใช้สินค้าที่ก่อให้เกิดแก๊สเรือนกระจกน้อย

ฉลากคาร์บอน (Carbon Label) คืออะไร

ฉลากคาร์บอน คือ ฉลากที่แสดงการลดระดับการปล่อยแก๊สเรือนกระจกออกสู่บรรยากาศต่อหน่วยสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการประเมินการปล่อยแก๊สเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต อันเนื่องมาจากการใช้ไฟฟ้า เชื้อเพลิงฟอสซิลและของเสียในรูปของกากของเสีย น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศจากวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment, LCA) ผลการประเมินจะถูกเทียบเป็นปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (CO₂ equivalent) ต่อหน่วยผลิตภัณฑ์ สินค้าที่ได้รับฉลากคาร์บอน หมายความว่า สินค้านั้นมาจากกระบวนการผลิตที่สามารถลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกได้และมีความเป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ หรือสินค้านี้อยู่ในกลุ่มที่ปล่อยแก๊สเรือนกระจกสู่บรรยากาศน้อยที่สุดและมีความเป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศมากที่สุด

ฉลากคาร์บอนมีลักษณะคล้ายกับฉลากประหยัดไฟเบอร์ 1 ถึงเบอร์ 5 เริ่มตั้งแต่หมายเลขที่ลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกได้น้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุด คือ ฉลากคาร์บอนเบอร์ 1 (สีแดง) เป็นสินค้าที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่ลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกได้น้อยที่สุดที่ 10% ฉลากคาร์บอนเบอร์ 2 (สีส้ม) ลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกได้ 20% ฉลากคาร์บอนเบอร์ 3 (สีเหลือง) ลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกได้ 30% ฉลากคาร์บอนเบอร์ 4 (สีน้ำเงิน) ลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกได้ 40% และฉลากคาร์บอนเบอร์ 5 (สีเขียว) เป็นสินค้าที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่ลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกได้มากที่สุด คือ 50% โดยมีลูกศรที่แสดงระดับที่ลดลงของการปล่อยแก๊สเรือนพร้อมระบุตัวเลขแสดงสัดส่วนการลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกต่อหน่วยสินค้าและบริการ และการปล่อยแก๊สเรือนกระจกนี้จะแสดงในรูปของแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์

รูปที่ 1 ลักษณะของฉลากคาร์บอน

ที่มา www.tei.or.th

ฉลากคาร์บอนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ฉลากแบบที่ 1 พิจารณาการประเมินการปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากทั้งวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Cradle to Grave) ตั้งแต่การได้มาซึ่งวัตถุดิบ การขนส่ง การผลิต การบรรจุหีบห่อ การใช้งานจนกระทั่งการกำจัดของเสียที่เกิดขึ้น

ฉลากแบบที่ 2 พิจารณาเฉพาะแก๊สเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต (Production Stages) เท่านั้น (Gate to gate) ซึ่งวิธีนี้จะใช้เวลาในการดำเนินงานน้อยกว่าแบบแรก โดยในช่วงแรกของโครงการจะมุ่งเน้นการออกฉลากคาร์บอนแบบที่ 2 เพื่อให้การดำเนินการออกฉลาก กระทำได้รวดเร็ว รองรับกระแสของผู้ผลิตและผู้บริโภค ส่วนการประเมินการปล่อยแก๊สเรือนกระจกแบบทั้งวงจรชีวิตเพื่อการออกฉลากคาร์บอนแบบที่ 1 จะมีการดำเนินการในลำดับถัดไป

ข้อดีของการมีฉลากคาร์บอน

ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกใหม่ในการซื้อสินค้าและบริการ เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ผลิตปรับเปลี่ยนชนิดวัตถุดิบ ปรับปรุงกระบวนการผลิตและพลังงานที่ใช้ เพื่อผลิตสินค้าที่ปล่อยแก๊สเรือนกระจกน้อย นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมกับประชาคมโลกในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ในส่วนของผู้ผลิตนั้นยังได้ลดต้นทุนการผลิตจากการพัฒนากระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ลดการใช้พลังงานฟอสซิล เพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียน ลดการเกิดของเสีย และแสดงเจตนารมณ์ในการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัท

การขึ้นทะเบียนฉลากคาร์บอน

- ประเมินการปล่อยแก๊สเรือนกระจกโดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างปีฐาน (พ.ศ.2548) และปีปัจจุบัน
- ร้อยละที่ลดลงของแก๊สเรือนกระจกจะถูกนำเข้าสู่กระบวนการออกฉลากโดยเปรียบเทียบกับข้อกำหนดกลางที่สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและองค์การบริหารจัดการแก๊สเรือนกระจกกำหนดเพื่อทำการแบ่งระดับของฉลากต่อไป
- ค่าดำเนินการในการออกฉลาก 100,000 บาทต่อผลิตภัณฑ์
- ฉลากมีอายุ 3 ปี

น้ำมันพืชหยก, บริษัท เซฟโรเลต เซลส์ (ประเทศไทย) ผู้ผลิตรถยนต์ยี่ห้อเซฟโรเลต, และบริษัท วิริยะประกันภัย จำกัด และมีการตั้งเป้าว่าภายในปี 2552 สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันและอาหารสำเร็จรูปที่จำหน่ายในห้างสรรพสินค้าชั้นนำควรเริ่มติดฉลากคาร์บอนด้วย นอกจากนี้มีธุรกิจสปา การท่องเที่ยว และโรงแรม เข้าศึกษาหาช่องทางใช้ฉลากคาร์บอนด้วย

การมีฉลากคาร์บอนติดแสดงบนสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นับเป็นเรื่องที่ดีเพราะเราทุกคนมีส่วนในฐานะผู้ก่อปัญหาภาวะโลกร้อนจึงควรได้มีส่วนร่วมเล็กๆในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ทางเลือกหนึ่งคือการเลือกซื้อสินค้าที่มีการปล่อยแก๊สเรือนกระจกน้อย หรือสินค้าที่ติดฉลากคาร์บอน

เอกสารอ้างอิง

1. <http://www.manager.co.th>
2. <http://www.tei.or.th>
3. <http://www.tgo.or.th>
4. <http://www.green.in.th>
5. <http://www.oknation.net>